

Sak 13 / 08:

Avtale med Den norske kirke

Fra synodestyret

Høsten 2006 ble de samtaler som hadde vært ført med Den norske kirke av en samtale gruppe avsluttet. Fra innledningen av denne gruppas rapport siteres:

”Den Evangelisk Lutherske Frikirke (DELF) og Den norske kirke (Dnk) har hatt nær kontakt i mange år, blant annet gjennom fellesskapet i Nasjonalkomiteen for Det lutherske verdensforbund (LVF). DELF ble assosiert medlem i LVF i 1997 og fullt medlem i 2005.

Dnk var med blant grunnleggerne av LVF i 1947. Også på lokalt plan og når det gjelder engasjementet i Norges Kristne Råd (2006: Nye Norges Kristne Råd) finnes det mange former for samarbeid.

I disse sammenhengene oppstod det et ønske om å føre en dialog mellom disse to kirkesamfunnene, og om mulig formalisere vårt samarbeid gjennom en avtale.

DELFs delegasjon ble oppnevnt av synodestyret på møte 28-29/1 2005 (sak 413/2002-2005). Mellomkirkelig råd behandlet saken på sitt møte i Stavanger 26.-27.5.2006 (MKR 20/05 og MKR 29/05).

Gruppen startet sitt arbeid i 2005, og har hatt 4 offisielle dialogmøter.

Gruppen bestod av Helge Utaker (leder), Terje Solberg, Jan Gossner og Sven Aasmundtveit fra DELF. Fra Dnk deltok Per-Otto Gullaksen (leder frem til juni 2006), Olav Fykse Tveit (leder fra juli 2006), Dag Nordbø, Marit Halvorsen Hougsnæs og Stephanie Dietrich.

Terje Solberg og Stephanie Dietrich var sekretærer.

Gruppen holdt sitt avsluttende møte 27. oktober 2006.”

UTOVER SELVE RAPPORTEN BLE OGSÅ FØLGENDE FORSLAG TIL AVTALE LAGT FRAM:

TO KIRKER - ÉN TRO

SAMMEN SOM LUTHERSKE KIRKER I NORGE

Anerkjennelse

På grunnlag av vår grunnleggende enighet i troen, i samsvar med vår felles lutherske bekjennelse, vil vi, Den Evangelisk Lutherske Frikirke og Den norske kirke, uttrykke vår gjensidige anerkjennelse og forpliktelse:

Vi

1. anerkjenner hverandres kirker som tilhørende Jesu Kristi ene, hellige, allmenne og apostoliske kirke, og som delaktige i hele Guds folks oppdrag,
2. anerkjenner at begge våre kirker står sammen i bekjennelsen av den apostoliske tro slik den er gitt oss i Den hellige skrift og uttrykt i de oldkirkelige bekjennelser, Den augsburgske bekjennelse og Luthers lille katekisme,
3. anerkjenner hverandres dåp og forvaltning av nattverdens sakrament,
4. anerkjenner den ordinerte preste-/pastortjenesten og tilsynstjenesten (episkopé), slik de finnes og utøves i våre kirker,
5. anerkjenner at alle kirkens lemmer gjennom dåpen har del i Kristi éne legeme, er en del av Guds folk på jorden og Guds folks allmenne prestedømme og er kalt til tjeneste for Gud og mennesker (1 Pet 2,5). Vi understreker sammenhengen mellom dåp og tro, og viktigheten av en kontinuerlig trosopplæring,

Forpliktelse

På grunnlag av vårt felles læregrunnlag og vår gjensidige anerkjennelse som to lutherske kirker i Norge, forplikter vi oss til å arbeide for at vår enhet synliggjøres ved at vi

1. står sammen om å utføre kirkens oppdrag og tjeneste i vårt land, og ber for og med hverandre,
2. hilser medlemmer fra hverandres kirker velkommen som våre egne medlemmer til å delta i menighetens gudstjenestefellesskap, motta sakramentene og andre pastorale tjenester,
3. feirer gudstjeneste og nattverd sammen, hvor

ordinerte prester/pastorer fra begge kirker kan gjøre tjeneste sammen, eller hvor ordinerte prester/pastorer leilighetsvis kan gjøre tjeneste i hverandres kirke,

4. åpner for at prester/pastorer, etter invitasjon og avtale mellom kirkene og i samsvar med de regler som til enhver tid gjelder, kan utføre preste-/pastortjeneste i hverandres kirke uten ny ordinasjon eller vigsling,
5. inviterer der det er naturlig representanter for hverandres kirker til å delta i vigsling/innsettelse til bispe-/tilsynstjeneste og ordinasjon av prester/pastorer eller vigsling til annen kirkelig tjeneste, og ved innsettelse til kirkelig tjeneste på lokalt plan,
6. arbeider for at det etableres ulike former for samarbeid der det er naturlig, både på lokalt, regionalt og nasjonalt plan,
7. inviterer hverandre til hverandres Kirkemøte/Synode og avholder jevnliges kontaktmøter mellom våre kirkesamfunn,
8. fortsetter med samtaler og felles studium av viktige spørsmål for tro og liv, når og på de måter det måtte være naturlig, for eksempel innenfor rammen av Norges Kristne Råd,
9. arbeider for at denne avtalen gjøres kjent i våre kirker.

Gudstjenestelig feiring

Avtalen bekreftes med felles gudstjenester i begge kirker. Disse markeringer skal vise at vi

- anerkjenner hverandre som kirker,
- forplikter oss til å stå sammen om kirkens tro slik den er formulert i Skriften og i våre felles bekjennelsesskrifter,
- forplikter oss på den felles tjeneste for Guds rike i vårt land og i verden for øvrig i fellesskap med andre kirker i den lutherske kirkefamilien.

Gudstjenestene skal inneholde en undertegning av denne avtalen som bekreftelse av vårt fellesskap, forkynnelse av Guds ord, gjensidig forbønn, utveksling av fredshilsen og felles nattverdfeiring.

Avtale med Den norske kirke – Oppsummering fra presbyterier og synoderåd

Etter at rapporten forelå har det i begge kirker vært en høringsrunde. I vår kirke har dette vært presbyteriemøtene og synoderådene. Hovedtrekkene i denne høringen kan oppsummeres slik

Nordre

Kan ikke anbefale forslaget til avtale, særlig på bakgrunn av den teologiske situasjon i Den norske kirke, og at den kan virke tildekkende på teologisk uenighet mellom kirkene.

Sørvestre

I utgangspunktet positive til avtalen, men ser behovet for en justering av avtaleteksten der denne kan tolkes som en anerkjennelse av all teologi i de to kirker og et ubetinget samarbeid på tross av dette.

Sørøstre

Støtter intensjonen, men opplever avtalen som for omfattende. Særlig den teologiske situasjon i Den norske kirke gjør avtalen vanskelig.

Vestre

Der det hensiktsmessig med en avtale som regulerer visse områder mellom kirkesamfunnene, men ser betenkelighetene med at avtalen er utformet slik at uenighet tilsløres.

Østre

Ser positivt på arbeidet med avtale mellom Den norske kirke og Den Evangelisk Lutherske Frikirke, blant annet anerkjennelse av ordinasjon og tilsyn. Understreker at en avtale forplikter ikke den lokale menighet

utover det menigheten selv velger, og oppfordrer til videre arbeid med for kategoriske utsagn i teksten.

Synoderåd

11 av 14 delegater ønsket en avtale, men med flere forbehold enn i det foreliggende avtaleutkast.

Videre saksgang

På bakgrunn av dette, Den norske kirkes høringsprosess – som gir helt entydige anbefalinger om tilslutning, samt kirkemøtet i november 2007, har det vært videre samtaler om saken, der vi fra Frikirkens side har lagt fram de punkter som har vært problematiske for oss. Et utkast ble behandlet i synodestyret i januar 2008, og dannet utgangspunkt for en tekst som har fått tilslutning både fra syndestyret og Mellomkirkelig Råd i Dnk. Det har vært lagt særlig vekt på at anerkjennelsesbiten ikke er så eksplisitt på å anerkjenne hverandres aktuelle teologi, men å heller peke på vår felles basis. Anerkjennelsen er derfor nå bare helt eksplisitt på fire punkter som anses som vesentlige fra begge kirker: Dåp, nattverd, ordinasjon og tilsyn. Det er også lagt inn flere "kan"-ledd i forpliktelsesbiten. Dette innebærer at det fra begge kirker har vært lagt vekt på at avtalen ikke skal benyttes for å presse fram lokalt samarbeid der dette ikke er naturlig eller er vanskelig på grunn av ulike posisjoner i teologiske spørsmål. Leddet om gudstjenestelig feiring er tatt ut av avtalen, og kan heller legges til et separat vedtak i etterkant av en avtalegodkjennelse.

Den reviderte teksten lyder slik:

Den Evangelisk Lutherske Frikirke og Den norske kirke inngår denne avtale:

TO KIRKER - ÉN TRO

Sammen som lutherske kirker i Norge

Anerkjennelse

Våre kirker har felles læregrunnlag, gitt i Den hellig skrift, og bevitnet i de oldkirkelige bekjennelser, Den augsburgske konfesjon og Luthers lille katekisme. Med basis i dette, og vårt eksisterende kirkefelleskap uttrykt gjennom medlemskap i Det lutherske verdensforbund, vil vi, Den Evangelisk Lutherske Frikirke og Den norske kirke, uttrykke vår gjensidige anerkjennelse.

1. Vi anerkjenner hverandres dåp. Vi bekrefter at alle kirkens lemmer gjennom dåpen har del i Kristi éne legeme, er en del av Guds folk på jorden og Guds folks allmenne prestedømme og er kalt til tjeneste for Gud og mennesker (1 Pet 2,5).
2. Vi anerkjenner hverandres forvaltning av nattverdens sakrament. Vi bekrefter våre kirkers felles tro på at i Herrens måltid er Kristus sant tilstede, og at i Kristus er menigheten forenet med troende på alle steder og til alle tider.
3. Vi anerkjenner den ordinerte preste/pastortjenesten og tilsynstjenesten (episkopé), slik de finnes og utøves i våre kirker. Vi bekrefter den ordinerte tjenestes betydning for forvaltningen av ord og sakrament i Jesu Kristi kirke.

Forpliktelse

På grunnlag av vårt felles læregrunnlag og vår gjensidige anerkjennelse som to lutherske kirker i Norge, forplikter vi oss til

å arbeide for at vår enhet synliggjøres, ved at vi

1. står sammen i kirkens oppdrag og tjeneste i vårt land, og ber for og med hverandre,
2. hilser medlemmer fra hverandres kirker velkommen som våre egne medlemmer til å delta i menighetens gudstjenestefelleskap, motta sakramentene og andre pastorale tjenester,
3. understreker sammenhengen mellom dåp og tro, og viktigheten av en kontinuerlig trosopplæring,
4. feirer gudstjeneste og nattverd sammen der det er naturlig, hvor ordinerte prester/pastorer fra begge kirker gjør tjeneste sammen.
5. åpner for at prester/pastorer, etter invitasjon og avtale mellom kirkene og i samsvar med de regler som til enhver tid gjelder, kan utføre preste-/pastortjeneste i hverandres kirke uten ny ordinasjon eller vigsling,
6. inviterer der det er naturlig representanter for hverandres kirker til å delta i vigsling/innsettelse til bispe-/tilsynstjeneste og ordinasjon av prester/pastorer eller vigsling til annen kirkelig tjeneste, og ved innsettelse til kirkelig tjeneste på lokalt plan,
7. arbeider for at det etableres ulike former for samarbeid der det er naturlig, både på lokalt, regionalt og nasjonalt plan,
8. inviterer hverandre til hverandres Synode/Kirkemøte og avholder jevnliges kontaktmøter mellom våre kirker,
9. fortsetter med samtaler og felles studium av viktige spørsmål for tro og

liv, når og på de måter det måtte være naturlig, for eksempel innenfor rammen av Norges Kristne Råd,

10. arbeider for at denne avtalen gjøres kjent i våre kirker.

Det foreligger delt innstilling fra synodestyret

A. Tre av synodestyrets medlemmer, Hans Christian Andersen, Ragnar Moe og Leif Gunnar Sandvand, anser at denne teksten har tatt tilstrekkelig hensyn til de innvendinger som har kommet fram i vår høringsprosess, og anbefaler derfor at avtalen godkjennes.

Begrunnelsen for dette er:

I rapporten fra samtalen mellom de to kirkene ser vi at spørsmålet omkring kirke – stat har fått bred plass. Det vurderes også som "den mest vesentlige forskjellen mellom våre to kirkesamfunn". I etterkant av denne samtalen har det skjedd en vesentlig bevegelse i dette spørsmålet som vi i Frikirken vurderer svært positivt. Vi tenker her på stat – kirke forliket i Stortinget våren 2008.

Spørsmål omkring dåp og medlemskap har vært et annet sentralt tema i samtalen. Også på dette punkt skjer det en bevegelse i etterkant av samtalen. Vi viser her til forslaget som Synodestyret fremmer til årets synodemøte vedr. medlemskategorier. Det er grunn til å anta at DNK vurderer denne mulige utviklingen i vår kirke på en positiv måte.

I etterkant av rapporten fra samtalen er der derimot i DNK fattet vedtak omkring samlivsetiske spørsmål som vi i Frikirken er svært lite glade for.

Uavhengig av ovennevnte bevegelser eller standpunkt i viktige teologiske spørsmål har imidlertid gruppa samtalt seg frem til eller oppnådd en felles forståelse av eller anerkjennelse mellom kirkene vedr. dåp, nattverd, ordinasjon og tilsynstjeneste. Det er viktig å legge merke til at denne forståelsen er begrunnet i våre kirkers felles læregrunnlag og under henvisning til allerede medlemskap i LVF.

Vi ser da ingen grunn til å vente med en realitetsbehandling av en avtale som er forhandlet frem på et prinsipielt grunnlag. Vi ser det også slik at med denne avtalen gir vi ikke fra oss ansvaret for å ta vare på vårt læregrunnlag i vår egen kirke. Ansvaret for å ta vare på læregrunnlaget i Frikirken er det bare Frikirken selv som har. Tilsvarende når vi da gjennom denne avtalen uttrykker anerkjennelse for en annen luthersk kirke blir vi ikke samtidig ansvarlige for den kirkens teologiske ståsted.

Slik sett er avtalen uttrykk for en økumenisk holdning der vi ikke blander oss inn i andre kirkers indre anliggender enn si ønsker at andre blander seg inn hos oss.

Sagt med andre ord opplever vi at den foreslåtte avtalen er uttrykk for god takt og tone på det økumeniske plan. Vi hilser avtalen velkommen og anbefaler overfor vår kirke at den vedtas under synodemøtet i nov.-08

I tillegg til godkjennelse av avtalen foreslås følgende:

Avtalen bekreftes med felles gudstjeneste i Kristiansand Frikirke med påfølgende kirkekaffe i Kristiansand domkirke.

Begrunnelsen for valg av sted er dels at arbeidet med avtalen blant annet sprang ut fra et initiativ fra Kristiansand, dels at dette er et område der Frikirken står sterkt, og dels at dette er et sted der medvirkning fra Den norske kirkes biskop vil være mindre problematisk enn på andre steder i landet.

B. Tre av synodestyrets medlemmer, Bjørn Angell, Arnfinn Løyning og Arnt Sigurd Sollie, foreslår følgende:

Saken realitetsbehandles ikke av synoden 2008. Den norske kirkes vedtak i den såkalte homofilisaken, har vanskeliggjort det økumeniske samarbeidet på mange områder, ikke minst lokalt. Synoden ønsker i den nåværende situasjon ikke å inngå en avtale Den norske kirke. Frikirken forplikter seg samtidig til å fortsette samtalene med Den norske kirke, og synoden ber synodestyret vurdere inngåelse av en avtale på et senere tidspunkt